

OPIS SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ W BANKU SPÓŁDZIELCZYM W ŁOMŻY

Cele systemu kontroli wewnętrznej

1. W Banku Spółdzielczym w Łomży funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, który jest dostosowany do struktury organizacyjnej, wielkości i profilu ryzyka banku, którego celem zgodnie z art. 9c ust.1 Prawa bankowego, jest zapewnienie:
 - 1) skuteczności i efektywności działania Banku,
 - 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
 - 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku,
 - 4) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.
2. System kontroli wewnętrznej funkcjonujący w Banku oparty jest o rozwiązania wynikające z:
 - 1) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe;
 - 2) ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających;
 - 3) rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach;
 - 4) Rekomendacji H KNF dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach;
 - 5) innych powszechnie obowiązujących przepisów prawa oraz dobrych praktyk w zakresie funkcji audytu oraz systemu kontroli wewnętrznej.
3. Elementem systemu kontroli wewnętrznej w Banku jest funkcja kontroli, na którą składają się:
 - 1) mechanizmy kontrolne,
 - 2) niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych;
 - 3) raportowanie w ramach funkcji kontroli.Bank przypisuje kluczowe mechanizmy kontrolne procesom uznanym za istotne.
4. Bank zapewnia dokumentację funkcji kontroli w szczególności poprzez:
 - 1) rejestrowanie każdej operacji, transakcji, produktu i usługi oraz opis systemu, procesu, struktury organizacyjnej;
 - 2) opis, w formie matrycy funkcji kontroli, powiązania celów z procesami w działalności Banku, które przez Uczestnika zostały uznane za istotne, oraz kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych.

Rola Zarządu Banku, Rady Nadzorczej i Komitetu Audytu

Zarząd Banku

1. Do obowiązków Zarządu Banku należy zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie we wszystkich jednostkach organizacyjnych, stanowiskach organizacyjnych i komórkach organizacyjnych Banku, funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli oraz komórkę do spraw zgodności.
2. Zarząd Banku zapewnia niezależność komórki do spraw zgodności oraz zapewnia środki finansowe niezbędne do skutecznego wykonywania zadań oraz systematycznego podnoszenia umiejętności i kwalifikacji pracownika na tym stanowisku.
3. Zarząd banku podejmuje działania mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz współpracy z Stanowiskiem do spraw zgodności, a także dostępu pracownikom tych komórek do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych.
4. W przypadku wykrycia nieprawidłowości przez system kontroli wewnętrznej, Zarząd Banku podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w tym określone środki naprawcze i dyscyplinujące.
5. W ramach zapewnienia przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych Zarząd Banku:
 - 1) odpowiada za efektywne zarządzanie ryzykiem braku zgodności, rozumianym jako ryzyko skutków nie przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych,
 - 2) odpowiada za opracowanie Polityki zgodności, zapewnienie jej przestrzegania i składanie Radzie Nadzorczej i Komitetowi Audytu raportów w sprawie zarządzania ryzykiem braku zgodności,
 - 3) w przypadku wykrycia nieprawidłowości w stosowaniu Polityki Zgodności, Zarząd Banku podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia tych nieprawidłowości, w tym środki naprawcze lub dyscyplinujące.
6. Zarząd Banku, nie rzadziej niż raz w roku, informuje Radę Nadzorczą o sposobie wypełnienia zadań, tym ze szczególnym uwzględnieniem:
 - a. adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w zapewnianiu osiągnięcia celów systemu kontroli wewnętrznej,
 - b. skali i charakteru nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz najważniejszych działań zmierzających do usunięcia tych nieprawidłowości, w tym podjętych środków naprawczych i dyscyplinujących,
 - c. zapewniania niezależności Sekcji do spraw zgodności,
 - d. zapewniania odpowiednich zasobów kadrowych niezbędnych do skutecznego wykonywania zadań oraz koniecznych środków finansowych do systematycznego podnoszenia kwalifikacji, zdobywania doświadczenia i umiejętności przez Stanowisko do spraw zgodności.

Rada Nadzorcza

1. Do obowiązków Rady Nadzorczej należy nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej.
2. Rada Nadzorcza monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o informacje uzyskane od Stanowiska do spraw zgodności, Zarządu Banku oraz Komitetu Audytu.
3. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych, Rada Nadzorcza:
 - 1) nadzoruje wykonywanie obowiązków przez Zarząd dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności;
 - 2) zatwierdza Politykę Zgodności banku;
 - 3) najmniej raz w roku ocenia stopień efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank.
4. Rada Nadzorcza powołuje zgodnie z przepisami prawa „Komitet Audytu”, któremu zleca bieżące monitorowanie systemu kontroli wewnętrznej, w tym monitorowanie skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oraz audytu wewnętrznego.
5. Szczegółowy tryb i zakres działania Komitetu Audytu, określa Regulamin Komitetu Audytu uchwalany przez Radę Nadzorczą.
6. Rada Nadzorcza zatwierdza kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej ustanowione przez Zarząd oraz dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, Stanowiska do spraw Zgodności.

Komitet Audytu

W Banku Spółdzielczym w Łomży funkcjonuje Komitet Audytu, który działa w szczególności na podstawie: Ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym, Ustawy Prawo bankowe, Rekomendacji L i innych obowiązujących przepisów prawa.

1. Komitet Audytu tworzą członkowie Rady Nadzorczej Banku wybierani spośród jej składu.
2. Rolą Komitetu Audytu jest wspieranie działania Rady Nadzorczej Banku poprzez przedstawianie Radzie Nadzorczej Banku uzgodnionego stanowiska, ocen lub rekomendacji, pozwalających na podjęcie stosownych decyzji w obszarach sprawozdawczości finansowej, systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem.
3. Komitet Audytu współpracuje z Zarządem Banku, pracownikami Banku, doradcami zewnętrznymi i biegłymi rewidentami, w celu wypracowania własnego stanowiska, natomiast nie sprawuje bezpośredniej kontroli i nie zastępuje Rady Nadzorczej Banku w wykonywaniu jej czynności statutowych.
4. Komitet Audytu współpracuje ze Spółdzielnią Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS w zakresie wykonywania przez Spółdzielnię audytu wewnętrznego Banku.

Przyjęty schemat organizacji trzech linii obrony w ramach struktury organizacyjnej Banku

Struktura Systemu Kontroli Wewnętrznej

Funkcjonujący w Banku Spółdzielczym w Łomży system kontroli wewnętrznej zorganizowany jest na trzech niezależnych poziomach:

- 1) Poziom I to funkcja zarządzania ryzykiem w działalności operacyjnej Banku;
- 2) Poziom II to komórka do spraw zgodności oraz inne komórki organizacyjne w strukturach Banku, niezależne od procesu zarządzania ryzykiem na Poziomie I;
- 3) Poziom III to funkcja audytu wewnętrznego realizowana przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS (SSOZ BPS).

Kontrola realizowana na Poziomie I

Pierwsza linia obrony – zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku, na podstawie między innymi ustanowionych limitów, zgodności działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi Banku oraz przyjętymi w Banku standardami rynkowymi. Na tym poziomie komórki/jednostki organizacyjne w ramach funkcji kontroli odpowiadają za identyfikację ryzyka, zaprojektowanie i wdrożenie mechanizmów kontrolnych oraz za monitorowanie poziome (weryfikacja bieżąca lub testowanie) przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach własnej linii

Kontrola realizowana na Poziomie II

Druga linia obrony - Zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach/komórkach organizacyjnych (niezależnie od zarządzania ryzykiem na I linii) poprzez identyfikację, ocenę, kontrolowanie, monitorowanie i raportowanie ryzyka, a także monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach własnej linii oraz w stosunku do I linii obrony w ramach monitorowania pionowego. Drugą linię obrony stanowią w Banku komórki organizacyjne mające za zadanie zapewnienie stosowania mechanizmów kontrolnych oraz dokonywanie niezależnego monitorowania ich przestrzegania. Komórki drugiej linii obrony, poza komórkami wskazanymi w przepisach prawa, wybierane są z zachowaniem zasady niezależności oraz zgodnie z kryteriami przypisania do odpowiedniej linii.

Kontrola realizowana na Poziomie III

Trzecia linia obrony – audyt wewnętrzny, mający za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej, który jest realizowany przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Funkcja kontroli

W Banku zapewnione jest adekwatne i skuteczne działanie funkcji kontroli jako elementu systemu kontroli wewnętrznej, na który składają się wszystkie mechanizmy kontrolne

w procesach funkcjonujących w Banku, niezależne monitorowanie przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych oraz raportowanie w ramach funkcji kontroli. Funkcja kontroli realizowana jest na pierwszym i drugim poziomie zarządzania.

Opis powiązania celów ogólnych z procesami istotnymi funkcjonującymi w Banku oraz kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych zawarty został w Matrycy Funkcji Kontroli administrowanej przez Stanowisko do spraw Zgodności.

Na podstawie Matrycy Funkcji Kontroli opracowywane są roczne plany testowania poszczególnych procesów.

Przebieg i wyniki testowania objęte są kwartalnym raportowaniem do Zarządu i Rady Nadzorczej.

Umiejscowienie, zakres zadań, niezależność Komórki do spraw zgodności i stanowiska Audytu Wewnętrznego

W Banku funkcjonują następujące mechanizmy zapewniające niezależność Stanowiska do spraw Zgodności:

1. Zarząd i Rada Nadzorcza zatwierdzają regulamin funkcjonowania Stanowiska do spraw Zgodności;
2. Stanowisko do spraw Zgodności ma zapewniony bezpośredni kontakt z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej.

Pracownik ds. zgodności wykonuje wyodrębnione w ramach struktury organizacyjnej Banku, stanowisko organizacyjne podległe bezpośrednio Prezesowi Zarządu.

Działania komórki obejmuje zadania drugiej linii obrony (drugiego poziomu), w zakresie objętym przez uniwersum compliance, polegające na wykonywaniu zadań na podstawie Regulaminu oraz odrębnie przyjętych przez Zarząd procedur i metodyk (regulacji wewnętrznych) w celu zapewnienia zgodności, w tym zarządzanie ryzykiem braku zgodności.

1. Zapewnienie zgodności przez komórkę ds. zgodności obejmuje:
 - 1) Realizację zadań wynikających z funkcji kontroli, w tym:
 - a) stosowanie mechanizmów kontrolnych komórki w ramach drugiej linii obrony;
 - b) monitorowanie skuteczności mechanizmów kontrolnych w zakresie ryzyka braku zgodności poprzez ich weryfikację bieżącą lub testowanie, na podstawie matrycy funkcji kontroli, w zakresie celu ogólnego „zapewnienie zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi”;
 - c) zarządzanie ryzykiem braku zgodności na drugiej linii obrony (drugim poziomie), tzn. z wyłączeniem zadań komórek i jednostek organizacyjnych pierwszej linii obrony (pierwszego poziomu).
 - 2) Wykonywanie zadań w zakresie procesu zarządzania ryzykiem braku zgodności polega na dokonywaniu:
 - a) identyfikacji,
 - b) oceny,
 - c) kontroli ryzyka, tzn. projektowaniu, wiążącym opiniowaniu, stosowaniu mechanizmów kontroli (ograniczania) ryzyka braku zgodności,
 - d) monitorowania oraz
 - e) raportowania na temat ryzyka braku zgodności.

Stanowisko audytu wewnętrznego obecnie realizowane jest przez System Ochrony Zrzeszenia BPS i podlega organizacyjnie Prezesowi Zarządu SSOZ i funkcjonalnie Radzie Nadzorczej SSOZ. Działalność audytu wewnętrznego składa się na trzecią linię obrony, a adekwatne mechanizmy zapewniają jej niezależne funkcjonowanie. Szczegółowe obowiązki i zasady działania komórki audytu wewnętrznego określa Umowa Systemu

Zasady corocznej oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej, dokonywanej przez Radę Nadzorczą.

Rada Nadzorcza dokonuje corocznie niezależnej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym adekwatności i skuteczności funkcji kontroli oraz Stanowiska do spraw zgodności na podstawie:

- 1) opinii Komitetu Audytu,
- 2) informacji Zarządu,
- 3) okresowych raportów Stanowiska ds. zgodności ,
- 4) informacji o adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, na podstawie danych audytu wewnętrznego, a także sprawozdawczości dotyczącej działania funkcji kontroli;
- 5) ustaleń dokonanych przez biegłego rewidenta,
- 6) ustaleń wynikających z czynności nadzorczych wykonywanych przez uprawnione do tego instytucje (np. UKNF, UOKIK),
- 7) istotnych z punktu widzenia adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, ocen i opinii dokonywanych przez podmioty zewnętrzne, jeżeli były wydawane.